

ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
ASEAN Human Rights Declaration

ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มอบหมายให้ คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights - AICHR) พัฒนาปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration - AHRD) ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างกรอบความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชน เช่น อนุสัญญาสิทธิสัญญา รวมทั้งตราสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในอนาคต

AICHR มีความมุ่งหมายที่จะให้ปฏิญญาฯ เป็นเอกสารทางการเมืองที่ไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมาย ซึ่งแสดงเจตนารมณ์ของอาเซียนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของอาเซียน ที่มีความแตกต่างทางการเมือง สังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ ปฏิญญาฯ ควรรักษามาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มเติมจากสิ่งที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ (Vienna Declaration and Programme of Action) และกลไกสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นภาคี

ในขั้นนี้ AICHR กำหนดเนื้อหาของปฏิญญาฯ ๘ ส่วน (๑) อารัมภบท (๒) หลักการทั่วไป (๓) สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (๔) สิทธิทางเศรษฐกิจ (๕) สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม (๖) สิทธิในการพัฒนา (๗) สิทธิในสันติภาพ (๘) ความร่วมมือในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน

ในการดำเนินการเพื่อยกร่างปฏิญญาฯ AICHR ได้กำหนดการดำเนินการ ๒ ขั้นตอน (๑) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างปฏิญญาฯ ฉบับพื้นฐาน คณะทำงานฯ นี้ ประกอบด้วยผู้แทนที่คัดเลือกโดยผู้แทน AICHR และได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของแต่ละประเทศ ในส่วนของไทย กระทรวงฯ ได้อนุมัติตามข้อเสนอของ ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี ผู้แทนไทยใน AICHR ให้ ดร. เสรี นนทสุทธิ เป็นผู้แทนไทยในคณะทำงานฯ ซึ่งมีวาระการทำงาน ๖ เดือน และได้หมดวาระลงเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๕ โดยคณะทำงานดังกล่าวได้เสนอร่างปฏิญญาฯ ฉบับพื้นฐานต่อ AICHR เป็นที่เรียบร้อยแล้ว (๒) AICHR จะพิจารณาและแจกจ่ายร่างปฏิญญาฯ ต่อไปในช่วงปี ๒๕๕๕ ในขั้นนี้ AICHR กำหนดการพิจารณาร่างปฏิญญาฯ ให้แล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ และจะเสนอต่อที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในเดือนกรกฎาคม เพื่อพิจารณาและผู้นำเพื่อรับรองต่อไป ทั้งนี้ AICHR ได้หารือกับองค์กรต่างๆ ของอาเซียน (sectoral bodies) และภาคประชาสังคม ในการยกร่างปฏิญญาฉบับนี้ด้วย

การดำเนินการยกร่างปฏิญญาฯ ได้รับความสนใจจากทั้งภายในและนอกภูมิภาคเป็นอย่างมาก แถลงการณ์ประธานในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๙ ที่บาหลี เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ แสดงความยินดีต่อการเริ่มต้นกระบวนการยกร่างปฏิญญาฯ ซึ่งจะสะท้อนพัฒนาการที่สำคัญของอาเซียนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ในเดือนมกราคม ๒๕๕๕ ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ และมีมติให้ AICHR เสนอรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ในการรับฟัง

ความคิดเห็นจากภายนอก AICHR กำหนดที่จะหารือกับองค์กรที่ดำเนินงานเรื่องสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค
อย่างไรก็ดี AICHR ยังสงวนท่าทีในการหารือกับองค์กรนอกภูมิภาค โดยเกรงว่าองค์กรเหล่านี้พยายามที่จะ
ใช้มาตรฐานสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอื่นๆ มากำหนดมาตรฐานสิทธิมนุษยชนของอาเซียน

ในส่วนของไทย ผู้แทนไทยใน AICHR และในคณะทำงานได้ดำเนินกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้
เรื่องสิทธิมนุษยชน และหารือกับภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในทุกรัฐ
ภูมิภาคของประเทศ ซึ่งในปี ๒๕๕๕ กำหนดจัดขึ้น ๖ ครั้ง

กองอาเซียน ๑
กรมอาเซียน
สิงหาคม ๒๕๕๕